

Toezicht op nucleaire installaties

Samenwerking Arbeidsinspectie en Kernfysische Dienst in 2010

Het toezicht op veilig en gezond werken bij nucleaire installaties is een complexe zaak, waarbij verschillende inspectiediensten betrokken zijn. Dit toezicht is gebaseerd op de Kernenergiewet, de Arbeidsomstandighedenwet en de daarvan afgeleide Besluiten. De Arbeidsinspectie (AI) en de Kernfysische Dienst (KFD) zijn de belangrijkste toezichthouders, waarbij de KFD toezicht houdt op naleving van de Kernenergiewet voor wat betreft de nucleaire veiligheid en de stralingsbescherming van het milieu en de AI voor wat betreft de stralingsbescherming van werknemers én het toezicht op de Arbeidsomstandighedenwet.

Toezicht door Arbeidsinspectie en Kernfysische Dienst

De AI en de KFD houden samen toezicht in tien bedrijven. Voor zeven bedrijven is wettelijk geregeld dat de KFD toezicht houdt op het hele veld van de Kernenergiewet, zowel de nucleaire veiligheid als de stralingsbescherming van milieu en werknemers. De AI houdt hier alleen toezicht op naleving van de Arbowet:

- Nuclear Research Group (NRG) te Petten
- Energie Centrum Nederland (ECN) te Petten
- Reactor Instituut Delft (RID) te Delft
- Kerncentrale (EPZ) te Borssele
- Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (Covra) te Nieuwdorp
- Verrijkingsfabriek Urenco te Almelo
- Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) te Dodewaard

In drie andere bedrijven, met een grote technische of organisatorische verwevenheid met bovengenoemde bedrijven, houdt de KFD toezicht op de stralingsbescherming van het milieu en de AI op de stralings- en arbeidsbescherming van werknemers:

- Onderzoeksinstituut van de Europese Gemeenschap GCO te Petten
- Producent van radiofarmaca Covidien te Petten
- Technische Universiteit te Delft

Samenwerking

Bij de eerste zeven genoemde bedrijven zijn nucleaire en conventionele veiligheid en stralings- en arbeidshygiëne vaak moeilijk van elkaar te scheiden. Daarom doen de KFD en de AI daar gezamenlijk KEW/Arbo-inspecties. Om praktische redenen is deze afspraak uitgebreid met de drie andere bedrijven.

Van april 2010 tot januari 2011 voerden de AI en KFD een gezamenlijk KEW/arbo-inspectieproject uit. Alle bovengenoemde bedrijven zijn daarbij geïnspecteerd met uitzondering van de TU Delft en de GKN te Dodewaard. Bij GKN vindt geen energieproductie meer plaats. Daarom wordt hier alleen geïnspecteerd tijdens meerjaarlijkse onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw of de installatie. Bij de TU Delft is in het kader van een ander KEW-inspectieproject

(Onderzoeksinstellingen) van de AI geïnspecteerd op naleving van de KEW en niet op de Arbeidsomstandighedenwet. Naast het gezamenlijke inspectieproject hebben de AI en de KFD gezamenlijke inspectie- en beoordelingsactiviteiten uitgevoerd bij NRG en Covidien in Petten.

Gezamenlijk inspectieproject

Het gezamenlijke inspectieproject omvatte in 2010 de gebruikelijke bedrijfsinspecties bij de acht bedrijven en een extra specifieke inspectie tijdens de productiestop vanwege het wisselen van de splijtstofstaven bij de Kerncentrale Borssele. Bij de gebruikelijke bedrijfsinspecties waren de belangrijkste arbo-inspectiepunten:

- Follow-up van afspraken van eerdere inspecties
- Geluid en trillingen
- Elektrische veiligheid
- Algemene veiligheid

Bij de splijtstofwisselstop van de Kerncentrale te Borssele waren dit:

- (deel) Veiligheids- & Gezondheidsplannen van aannemers
- Werktuigen en hulpmiddelen van derden
- Algemene veiligheid op de bouwplaats

Inspectieresultaten Arbeidsomstandigheden in de acht bedrijven

Er zijn geen ernstige overtredingen vastgesteld waarbij de veiligheid van werknemers in het geding was. Met zeven bedrijven zijn afspraken gemaakt over de aanpak van de (kleine) tekortkomingen via het eigen arbozorgsysteem. Het achtste bedrijf was in orde.

Met een paar bedrijven waren in 2009 afspraken gemaakt over beter beheer en uitvoering van de periodieke controles van hijsmiddelen en afzuig- en ventilatiesystemen. Deze afspraken zijn naar tevredenheid nagekomen. Het maken van afspraken blijkt bij deze doelgroep goed te werken.

Alle acht bedrijven hebben na het beoordelen van de geluidsniveaus, maatregelen getroffen om de blootstelling aan schadelijk geluid te verminderen. De meeste bedrijven hebben echter daarna niet meer gemeten of de maatregelen voldoende effect hebben gehad. Met zeven bedrijven is afgesproken dat de meest lawaaiige werkzaamheden opnieuw worden beoordeeld en dat de maatregelen hier eventueel op worden aangepast.

Schadelijke trillingen blijken bij geen van de bedrijven echt een probleem te zijn. Bij enkele bedrijven komt dit voor bij het rijden op de heftruck, maar hier zijn technische maatregelen getroffen om het probleem op te lossen. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van goede verende stoelen.

De controle en het onderhoud van hoog- en laagspanningsinstallaties en de elektrische veiligheid van machines, handgereedschap en

apparatuur zijn geïnspecteerd. De werkzaamheden met hoogspanning besteden de meeste bedrijven uit aan gespecialiseerde bedrijven. De overige elektrotechnische controles wordt door de helft van de bedrijven zelf gedaan. De rest huurt hier andere gespecialiseerde bedrijven voor in. Alle acht bedrijven houden de keuringen bij in een beheersysteem. Uit aangebrachte stickers valt af te leiden of de keuringstermijn van één jaar is verstreken. Bij één bedrijf bleken bepaalde machines en apparaten al enkele jaren niet meer gekeurd. Met de bedrijven in overtreding zijn afspraken gemaakt over het op orde brengen van het beheersysteem en het wegwerken van de achterstand in keuringen.

De algemene (brand)veiligheid, zoals aanwezigheid van blusapparaten, vrijgehouden vluchtwegen, en dergelijke heeft bij alle bedrijven hoge prioriteit. Bij elk bedrijf wordt hier systematisch op toegezien, meestal in de vorm van periodieke controlerondes.

Tijdens de jaarlijkse inspectie bij Covra is ook het probleem van asbest in radioactief afval besproken. Hierbij is gebleken dat Covra het voornemen heeft losgelaten om zelf analyses uit te voeren en asbest te scheiden van het overige afval. In voorkomende gevallen zal een beroep worden gedaan op een gecertificeerde asbestsaneerder.

Tijdens de splijststofwisselstop van de Kerncentrale te Borssele zijn werkzaamheden van aannemers geïnspecteerd. Hierbij zijn concrete tekortkomingen vastgesteld die door de lokale veiligheidsdeskundige direct zijn aangepakt. Bijvoorbeeld de inrichting van enkele werkcontainers van onderaannemers waarin met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, was niet in orde. Ook waren sommige hijs hulpmiddelen beschadigd. Met de Kerncentrale zijn afspraken gemaakt over het uitwerken van bijzondere risico's bij niet routinematige werkzaamheden in het veiligheid-, gezondheid- en milieuplan (VGM-plan). Dit zijn bijvoorbeeld speciale hijswerkzaamheden, bijzondere steigers, werken aan de hydrazine-installatie.

Inspectieresultaten stralingsbescherming werknemers in drie bedrijven

Bij GCO in Petten hebben de AI en de KFD alle toepassingen van ioniserende straling geïnspecteerd, inclusief de bronnen en toestellen ten behoeve van niet-destructief onderzoek bij de Hoge Flux Reactor. Hierbij is vastgesteld dat de risico's voor werknemers bij de verschillende toepassingen onvoldoende zijn beoordeeld. Verder was van enkele bronnen de ISO-classificatie niet bekend en voldeed de waarschuwingssignalering bij een aantal ruimtes waar handelingen plaatsvinden, niet aan de daaraan gestelde eisen.

De AI heeft in 2010 een inspectieproject 'Stralingstoepassingen bij onderzoekinstellingen' uitgevoerd. Bij de TU te Delft hebben de AI en de KFD de inspectie in het kader van dit project samen uitgevoerd. Bij deze inspectie is vastgesteld dat de huidige KEW-vergunning voor de diverse stralingstoepassingen erg verbrokken was en niet meer actueel. Daarom gaat de TU Delft een nieuwe allesomvattende verzamelvergunning aanvragen. De resultaten van deze inspectie zijn verwerkt in de factsheet van het inspectieproject "Stralingstoepassingen bij onderzoekinstellingen" (april 2011).

Bij Covidien in Petten hebben de Arbeidsinspectie en de KFD de productiefaciliteiten voor jodium-123 en jodium-131 geïnspecteerd en in orde bevonden.

Overige gezamenlijke activiteiten

- Voorbereiding en inspectie van de langdurige reparatie van de Hoge Flux Reactor (HFR) bij NRG te Petten in verband met een lekkage. In 2009 is de langdurige reparatiestop van de HFR van NRG in Petten voorbereid. De gevolgen van deze stop zijn uitgebreid in het nieuws geweest vanwege de hierdoor ontstane stagnerende productie van radiofarmaca. De AI en KFD hebben het risicomangementplan en het veiligheids- en gezondheidsplan van dit project goedgekeurd. In 2010 is de reparatie succesvol uitgevoerd. Bij werkplekinspecties tijdens de reparatie is gebleken dat de veiligheidsplannen goed waren uitgewerkt en ook werden nageleefd.
- Beoordeling nieuwe productiefaciliteit voor I-123 bij Covidien te Petten. In 2009 heeft Covidien het voornemen gemeld om de handelingen binnen de bestaande vergunning uit te breiden met de productie van jodium-123. In de opstartfase van het productieproces in 2010 zijn er enkele technische onvolkomenheden geconstateerd en verholpen. Pas nadat de schriftelijke interne toestemming en de taakrisicoanalyse van de werkzaamheden akkoord zijn bevonden door de AI en de KFD is de productie gestart.

Conclusie

Bij de inspecties in 2010 is gebleken dat de afspraken van de vorige inspecties goed zijn nagekomen. Over het opheffen van de overtredingen die in dit inspectieproject zijn aangetroffen zijn ook weer afspraken gemaakt. De geïnspecteerde bedrijven besteden veel aandacht aan de (stralings)veiligheid van werknemers. Dit heeft zijn (positieve) weerslag op de arbeidsomstandigheden in de bedrijven. De AI zal in 2011 controleren of de bedrijven de gemaakte afspraken zijn nagekomen en inspecteren op de bijzondere risico's in (deel) Veiligheids- & Gezondheidsplannen van aannemers, op controle van werktuigen, gereedschappen en hulpmiddelen van derden en op de algemene veiligheid op de bouwplaats.

Deze factsheet is een uitgave van:

De Arbeidsinspectie

De Arbeidsinspectie maakt deel uit van het Ministerie van Sociale en Werkgelegenheid

Projectnummer A964

Landelijke Projectleider:

Wies Hontelez

Landelijke Projectsecretaris:

Cynthia Pasanea

s07-150625 | mei 2011